

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: A. N., státní příslušnost Ukrajina

zastoupeného advokátkou Mgr. Martinou Šamlotovou
sídlem Milady Horákové 13, Brno

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2021, č. j. MV-101256-4/SO-2021

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce, státní příslušnost Ukrajina, podal dne 26. 10. 2020, prostřednictvím své zákonné zástupkyně (matky) žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka Evropské unie (dále jen „EU“) podle § 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„zákon o pobytu cizinců“), v níž jako účel pobytu uvedl „*dítě nar. na území ČR*“ (dále jen „žádost“).

2. Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „Ministerstvo vnitra“), svým rozhodnutím ze dne 27. 5. 2021, č. j. OAM-20182-29/PP-2020 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců žalobcovu žádost zamítlo a podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců žalobci stanovilo lhůtu 35 dnů od právní moci prvostupňového rozhodnutí k vycestování z území České republiky (dále také jen „území“). Ministerstvo vnitra dospělo k závěru, že ačkoli je žalobce rodinným příslušníkem občana EU (otec žalobce je občan Rumunska), nedoprovází ani nenásleduje občana EU (otce) na území, neboť otec žalobce v době rozhodování Ministerstva vnitra pobývá v Rakousku. Dále uvedlo, že jakmile se otec žalobce vrátí na území s úmyslem pobývat na území již dlouhodobě a žalobce ho bude následovat na území, nic žalobci nebrání znovu požádat o vydání povolení k přechodnému pobytu.
3. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Odvolání obsahovalo argumentaci, že se žalobce narodil na území a jeho otec na území dlouhodobě žije. Skutečnost, že se otec žalobce přechodně nachází na území Rakouska ve výkonu trestu odnětí svobody nemůže být důvodem pro zamítnutí žádosti, zejména za předpokladu, že po návratu jeho otce do České republiky (dále jen „ČR“) po výkonu trestu odnětí svobody se hodlají nadále zdržovat v ČR.
4. Žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“) odvolání žalobce zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. Žalovaná se ztotožnila se závěrem Ministerstva vnitra, že s ohledem na pobyt otce žalobce v Rakousku, kde je ve výkonu trestu, nelze žádosti žalobce vyhovět z důvodu uvedeného v § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Dále žalovaná doplnila, že spisový materiál prokazuje, že žalobce nehodlá na území pobývat se svým rodinným příslušníkem po dobu delší než 3 měsíce. Nadto se žalobce narodil v květnu 2020, jeho otec byl od 19. 9. 2020 zadržen v Rakousku, otázkou tedy je, zda spolu vůbec na území pobývali po dobu delší než 3 měsíce. Rovněž žalovaná poukázala na možnost opakovaně požádat o vydání povolení k přechodnému pobytu, jakmile se otec žalobce vrátí na území.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce namítá, že žalovaná posuzovala pouze aktuální situaci. Neposoudila skutečnost, že se jedná o dočasný stav a po propuštění otce z výkonu trestu s ním a se svou matkou bude žalobce žít ve společné domácnosti. Matka žalobce má na území ČR povolen přechodný pobyt, na území ČR trvale žije a s otcem žalobce společnou domácnost nezrušila, tedy i matka žalobce svého manžela (otce žalobce) nadále na území ČR doprovází bez ohledu na dočasnou nepřítomnost manžela na území České republiky. Žalobce také žil se svým otcem ve společné domácnosti i v době před jeho zadržením rakouskými orgány.
6. Podle žalobce pojmy „doprovází a následuje“ vedou ke společnému soužití občana EU a jeho rodinného příslušníka na území. Toto soužití již bylo započato, dočasně je nyní ve fyzické podobě přerušeno a po propuštění žalobcova otce v něm bude fyzicky pokračováno.
7. Žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2018, č. j. 5 Azs 306/2017-24, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2018, č. j. 8 A 6/2015-45, týkající se povolení k trvalému pobytu, z nichž plyne, že naplnění podmínky společného soužití nebrání dočasný pobyt rodiče ve vězení. Vzhledem k tomu, že i podstatou povolení

k přechodnému pobytu nezletilému dítěti za účelem sloučení s otcem je společné soužití s otcem – vyjádřeno slovy zákona „doprovází“ a „následuje“, byly správní orgány povinny zabývat se i skutečností, že výkon trestu odnětí svobody otce žalobce, jakožto osoby, se kterou se žalobce slučuje, je dočasný a účelem žádosti o povolení k přechodnému pobytu je společné soužití žalobce s jeho otcem na území ČR. Dočasná fyzická nepřítomnost otce žalobce na území ČR neznamena, že jej žalobce nadále nedoprovází a nenásleduje.

8. Žalovaná pochybila, pokud nevyhověl námitkám žalobce stran dočasného odloučení otce se žalobcem a skutečnosti, že nedošlo ke zrušení společné domácnosti.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě navrhuje podanou žalobou zamítnout, jelikož vznesené námitky považuje za nedůvodné. Odkazuje na napadené rozhodnutí a argumentuje ke každému žalobnímu bodu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Při přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, přezkoumal napadené rozhodnutí žalované v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Skutkový stav zjištěný správními orgány není předmětem sporu. Proto krajský soud pouze stručně uvádí následující pro věc podstatné skutečnosti. Z protokolu o výsledku matky žalobce a z provedených prověření místa pobytu žalobce (pobytových kontrol) vyplynulo, že žalobce na území nepobývá společně se svým otcem. Dále bylo zjištěno, že otec žalobce je v Rakousku, kde vykonává trest odnětí svobody (nástup trestu: 18. 2. 2021, vypočítaný konec trestu: 18. 3. 2023, předběžné zadržení: od 18. 9. 2020 do 18. 2. 2021, termín podmíněného propuštění: 18. 9. 2022).
12. Spor je veden pouze o posouzení právní otázky, zda správní orgány postupovaly v souladu se zákonem, pokud v důsledku daného skutkového stavu nevydaly žalobci povolení k přechodnému pobytu podle § 87b zákona o pobytu cizinců.
13. Podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že *rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a doprovází občana Evropské unie na území nebo následuje občana Evropské unie, který na území pobývá, je povinen požádat ministerstvo o vydání povolení k přechodnému pobytu, pokud hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce.*
14. Podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců platí, že *ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a, nedoprovází nebo nenásleduje občana Evropské unie na území nebo nepředloží náležitosti uvedené v § 87b odst. 3.*

15. Podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců platí, že *povolení k trvalému pobytu se bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců na území.*
16. Z § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců vyplývá, že pro vydání povolení k přechodnému pobytu se vyžaduje kumulativní splnění několika podmínek, přičemž jednou z nich je, že žadatel doprovází nebo následuje občana EU na území. Při nesplnění dané podmínky nelze podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců žádosti vyhovět.
17. Podle žalobce je pojem „doprovází nebo následuje“ třeba vykládat ve smyslu pojmu „společné soužití“ podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, tedy tak, že v době rozhodování správních orgánů nemusí občan EU na území svůj pobyt fakticky realizovat. Podstatný je podle žalobce budoucí kýžený stav, nikoli stav existující v době rozhodování. Na podporu své argumentace žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2018, č. j. 5 Azs 306/2017-24, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2018, č. j. 8 A 6/2015-45.
18. Krajský soud se s argumentací žalobce neztotožnil.
19. Ustanovení § 87b zákona o pobytu cizinců bylo do zákona o pobytu cizinců vloženo za účelem transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. 4. 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice 2004/38“).
20. Z judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) vyplývá, že práva přiznaná směrnicí 2004/38 státním příslušníkům třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občana EU, nejsou vlastními právy příslušejícími těmto státním příslušníkům, nýbrž právy odvozenými od výkonu svobody pohybu občanem EU. Účel a odůvodnění uvedených odvozených práv se zakládá na zjištění, že odmítnout jejich uznání by mohlo narušit svobodu pohybu občana Unie tím, že by jej odradilo od výkonu jeho práv na vstup do hostitelského členského státu a pobyt v něm (rozsudek ze dne 8. 11. 2012, C—40/11, *Iida*). Použití směrnice 2004/38 pouze na rodinné příslušníky občana EU, kteří jej „doprovázejí“ nebo „následují“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 této směrnice, se rovná omezení práva na vstup a práva pobytu rodinných příslušníků občana EU na členský stát, ve kterém tento občan EU pobývá (rozsudek ze dne 25. 7. 2008, *Metock a další*, C-127/08, bod 94). Po odjezdu občana EU z hostitelského státu již rodinný příslušník nesplňuje podmínku spočívající v tom, že musí doprovázet nebo následovat občana EU, který vykonává právo volného pohybu (rozsudek ze dne 10. 9. 2019, *Chenchooliah*, C-94/18, bod 76). V rozsudku *Chenchooliah* sice SDEU řešil primárně otázku možného vyhoštění státní příslušnice třetí země (N. Chenchooliah), která měla po určitou dobu právo pobytu v Irsku v návaznosti na svůj sňatek s portugalským občanem, který využil práva volného pohybu v tomto členském státě, ale následně z Irska odcestoval zpět do Portugalska, aby tam vykonal trest odnětí svobody. Nicméně SDEU dospěl v daném případě také k závěru, že „*státní příslušník již nemá právo pobytu na základě této směrnice, v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, kdy tento státní příslušník uzavřel manželství s občanem Unie v okamžiku, kdy tento občan využíval práva volného pohybu tak, že se spolu s uvedeným státním příslušníkem přestěhoval do hostitelského členského státu a pobýval tam, přičemž tento občan se následně vrátil do členského státu, jehož je státním příslušníkem.*“ (rozsudek *Chenchooliah*, bod 89). Tento závěr je podle krajského soudu přiměřeně aplikovatelný i na nyní řešenou věc.

21. Z výše uvedeného plyne, že pobytového práva rodinného příslušníka občana EU se lze dovolávat pouze v členském státě, kde tento občan EU skutečně pobývá, nikoli v bývalém hostitelském státě EU, ze kterého občan EU již odcestoval. Takový požadavek odpovídá účelu odvozených práv vstupu a pobytu.
22. K závěru, že k prokázání podmínky doprovázení nebo následování občana EU na území, musí žadatel o povolení k přechodnému pobytu unést břemeno tvrzení a břemeno důkazní, že občan EU v době rozhodování o žádosti pobývá na území, dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Azs 352/2020-45.
23. Žalobce, který je státním příslušníkem třetí země a na území pobývá od svého narození, žádá v nyní řešené věci o právo přechodného pobytu v členském státě (ČR), kde jeho otec (občan EU) nepobývá, neboť odcestoval do Rakouska, kde v době rozhodování správních orgánů vykonával trest odnětí svobody.
24. Krajský soud souhlasí se závěrem žalované, že v takové situaci nelze udělit povolení k přechodnému pobytu, neboť není naplněna podmínka doprovázení nebo následování občana EU, který musí realizovat právo vstupu a právo pobytu na území.
25. Z rozhodnutí správních orgánů je zřejmé, že si byly vědomy povinnosti vykládat podmínku doprovázení nebo následování občana EU rodinným příslušníkem na území v souladu se směrnicí 2004/38, této povinnosti dostaly a vyložily uvedený pojem v souladu s judikaturou SDEU a Nejvyššího správního soudu.
26. V žalobcem citovaných rozsudcích se správní soudy zabývaly odlišnou věcí, jak skutkově, tak právně. Nadto v obou žalobcem zmíněných případech rodič nezletilého, ve vztahu k němuž měl být dle § 66 odst. 1 písm. d) zákona zkoumán důvod žádosti – společné soužití v ČR, splňoval podmínku trvalého pobytu na území ČR (pobýval v ČR, byť v případě řešeném Městským soudem v Praze vykonával trest odnětí svobody). Závěr, že lze realizovat soužití dítěte se svým rodičem na území ČR, aniž by tento rodič v ČR pobýval, z uvedených rozsudků dovodit nelze.
27. Žalobcem uvedené rozsudky tedy neposkytují jakoukoliv oporu pro argumentaci žalobce, že rodinný příslušník občana EU může odvozovat své právo přechodně pobývat na území hostitelského státu EU, aniž by občan EU na území tohoto státu pobýval.
28. Vyhlídku na budoucí soužití na území resp. na budoucí využití práva volného pohybu a pobytu v ČR ze strany žalobcova otce zákon neumožňuje zohlednit. Opačný závěr by ve výsledku vedl k nepřipustnému rozšíření § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců na situace, že by to byli občané EU, kteří by své rodinné příslušníky do jiného členského státu následovali. Nelze pominout ani to, že doprovázení občana EU na území, nebo jeho následování, pokud takový občan EU na území již pobývá, musí správní orgány posuzovat podle aktuálního právního a skutkového stavu v době rozhodování (srov. výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 Azs 352/2020, bod 11 a v něm zmíněná judikatura). Proto neobstojí ani námitka žalobce, že se svým otcem žil ve společné domácnosti v době před jeho odcestováním z ČR a zadržením rakouskými orgány. Také přímo z dikce i smyslu zákona je patrné, že pro posouzení naplnění podmínky „doprovází“ nebo „následuje“ není rozhodný skutkový stav dřívější či budoucí, nýbrž aktuální.
29. Žalobce dále argumentuje dočasností odloučení otce se žalobcem a skutečností, že nedošlo ke zrušení společné domácnosti. Krajský soud má za to, že o dočasné odloučení by se jednalo v situacích, kdy je občan EU zaměstnán, podniká nebo provozuje jinou výdělečnou činnost

na území jiného členského státu EU, pokud se na území pravidelně vrací. Takový režim je v případě několikaletého pobytu ve vězení v Rakousku vyloučen. Žalobní námitka tak není důvodná.

30. Žalobcem namítané trvání společné domácnosti není relevantní. Existenci společné domácnosti správní orgány v dané věci neřešily a řešit nemusely, neboť požadavek společné domácnosti zde nebyl zákonem ani směrnicí 2004/38 stanoven. Z judikatury SDEU vyplývá, že rodinní příslušníci občana EU nemusí nezbytně trvale bydlet s občanem EU ve společné domácnosti, aby byli držitelem odvozeného práva pobytu (rozsudek ve věci C-244/13 *Ogieriakhi*, body 37-45). Nicméně jak bylo zmíněno výše, samotný občan EU musí z logiky věci samé splňovat podmínku výkonu práva volného pohybu a pobytu ve vztahu k území hostitelského státu EU, aby ho do tohoto státu mohl jeho rodinný příslušník doprovázet nebo následovat.
31. Daná podmínka nebyla v nyní souzeném případě splněna. Žalobce proto v době rozhodování správních orgánů svého otce (občana EU) na území nedoprovázel ani nenásledoval. Byl zde tedy splněn zákonný důvod pro zamítnutí žádosti žalobce podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
32. Podle názoru krajského soudu však nelze vyloučit, že žalobce bude úspěšný s opakovanou žádostí o vydání povolení k přechodnému pobytu, jakmile se otec žalobce vrátí na území a žalobce ho bude na území doprovázet nebo následovat (za splnění ostatních podmínek vyplývajících z § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Ostatně o této možnosti žalobce správní orgány ve svých rozhodnutích informovaly.
33. K listinám, které žalobce doplnil k žalobě krajský soud uvádí následující. Listinami, které jsou součástí správního spisu, krajský soud nedokazoval. Podle ustálené judikatury, vycházeli soud ve správním soudnictví z údajů a listin obsažených ve správním spisu, nejedná se o dokazování ve smyslu § 52 s. ř. s.

V. Závěr a náklady řízení

34. Krajský soud na základě všech výše uvedených skutečností a úvah neshledal žalobu důvodnou, proto ji postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
35. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, však žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu je nelze přiznat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 12. 10. 2023

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu